

III Секція

«ВИЩА ОСВІТА В СИСТЕМІ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ»

Галушка З.І.

д.е.н., професор,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Сучасна економіка відчуває нагальну потребу у фахівцях, здатних підтримувати високі професійні стандарти. Забезпечити їх – головне завдання навчальних закладів економічного спрямування. Проблеми професійної підготовки студентів економічних спеціальностей на сьогодні виступають важливим предметом дослідження з огляду на те, що майбутнім фахівцям необхідні універсальні знання та вміння швидко орієнтуватися та пристосовуватися до мінливого зовнішнього середовища, приймати ефективні рішення в умовах невизначеності й ризику. Це означає необхідність переорієнтувати навчання майбутніх фахівців на здобуття ними як фундаментальних теоретико-економічних знань, так і професійно орієнтованих навиків практичної діяльності. Необхідність поліпшення економічної освіти пояснюється місцем України у світовому рейтингу за низкою відповідних показників (рис. 1).

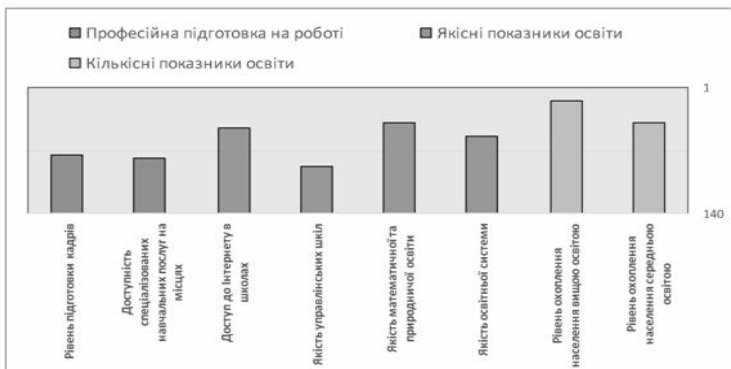

Рис. 1. Об'єктивні передумови та необхідність розвитку професійної економічної освіти [1]

Найвищі позиції Україна займає за рівнем охоплення населення вищою освітою (14-те місце зі 140 країн) після Греції, США, Фінляндії, Німеччини та ін. Рівень якості освітньої системи є низьким, не відповідає високому рівню кількісних показників (54-те місце). Найгірші показники Україна має за якістю управлінських шкіл (менеджменту, бізнес-шкіл), що є свідченням нерозвиненості цієї системи в країні і призводить до нестачі висококваліфікованих управлінців і неефективності управлінських процесів. Показники професійної підготовки під час роботи вказують на низьку фаховість кадрів і відсутність постійного підвищення кваліфікації та навчання протягом життя [1].

Для розв'язання цих проблем за сучасних умов в Україні існує можливість готувати фахівців за конкретними спеціалізаціями, однією з яких, наприклад, за спеціальністю 051 Економіка є «Аналітична економіка». Ця спеціалізація передбачає підготовку висококваліфікованих професіоналів з економіки, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і прикладними навичками, знаннями сучасних інформаційних технологій і методів моделювання в економіці, здатних розв'язувати дослідницькі й управлінські завдання та проблеми функціонування економічних систем різного рівня.

Теоретичне навчання не в змозі забезпечити прикладні навички для майбутніх аналітиків, тому необхідно переймати досвід професійного навчання, що застосовується у ВНЗ інших країн. Ще у середині 1960-х років у Німеччині почали застосовувати «дуальну систему» організації професійного навчання, суть якої полягає у взаємодії двох самостійних в організаційному і правовому відношенні носіїв освіти в офіційно визнаних рамках – приватного підприємства та державної професійної школи, які діють разом для досягнення спільної мети – професійної підготовки студентів [2]. На сьогодні 20,7 % німецьких підприємств беруть участь у системі дуальної професійної освіти, в основному малі і середні підприємства (438 000 з 2,1 млн). Вони навчають щорічно понад 500 000 нових учнів, приймають на роботу 66 % учнів після завершення навчання. Розмір інвестицій на учня в рік у середньому складає 18000 €, з яких 62 % йде на оплату праці учнів (середня оплата праці під час професійного навчання складає 795 € / міс.). 76 % інвестицій амортизуються завдяки трудовому внеску учнів. Державні витрати на дуальну освіту складають 5,4 млрд € (2,9 млрд € на 1600 коледжі, 2,5 млрд

€ на управління, моніторинг і підтримку). Бізнес у професійну освіту вкладає 7,7 млрд €. Результатом такого навчання виступає висока конкурентоспроможність малих і середніх підприємств на світовому ринку, відносно низьке молодіжне безробіття (7,1 %). 43,8 % учнів працюють за отриманою спеціальністю після завершення освіти [3].

Що стосується професійних компетентностей економістів-аналітиків, то вони, зокрема, передбачають: оволодіння фундаментальними знаннями та навичками дослідження з економічної теорії та економічної політики; здатність визначати і розв'язувати комплексні економічні завдання науково-дослідного та практично-прикладного характеру; володіння сучасною методологією обґрунтування та прогнозування розвитку соціально-економічних процесів на різних рівнях агрегування; уміння аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних відносин і розробляти відповідні заходи; здатність використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем і способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності тощо. На сьогодні необхідність набуття цих компетентностей визначає головні вимоги до формування продуктивного механізму професійної освіти економістів-аналітиків.

Список використаних джерел

1. The Global Competitiveness Report 2015–2016. – Режим доступу до ре-сурсу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2015-2016>
2. Duale Berufsausbildung. Berufsbildung in Deutschland. Voice of UNS. Sonderausgabe 2016. – Available at: http://www.waren-mueritz.de/export/sites/waren/de/.galleries/downloads/info/voice-sonderausgabe_2016.pdf
3. BIBB Datenreport zum Berufsbildungsbericht (2015), Statistisches Bundesamt. – Available at: https://www.bibb.de/dokumente/pdf/bibb_datenreport_2016.pdf

Гаращук О. В.

д.е.н., професор,

Державна інспекція навчальних закладів України, м. Київ

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ – ШЛЯХ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

С. Струмилін ще на початку минулого століття доказав зростаючу роль освіти в розвитку економіки. За його даними, грамотність